

Rémálom: Egy hét a zárt osztályon

Bezártak egy egészséges amerikai férfit egy hétre egy magyarországi kórház zárt osztályára felesége és néhány szakember jóvoltából. A 70 éves, ma is aktív tanár két éve küzd az igazáért

Steve rémálomba illő története 2008. május 7-én kezdődött. Épp a Szilágyi Erzsébet fasorban lévő amerikai iskolában, ahol önkéntes tanárként dolgozott, vizsgáztatta a gyerekeket, amikor felesége telefonjáról hívták. A vizsga miatt a mobilt nem tudta fölvenni, de pár perc múlva az igazgatóhelyettes lépett a terembe és kérte, tárcsázza a feleségét azonnal. A hívását egy férfihang fogadta, aki orvosként mutatkozott be és közölte, a felesége rosszul lett, nyugtatóinjekciókat kapott és haza kellene vinni. Indulás előtt hívta a barátját, aki - ismerve a házaspár viszonyát és az előzményeket - azt tanácsolta neki, hogy a kórházi osztályra ne menjen föl, de miután feleségét nem engedték le, kénytelen volt. Találkozott egy ismerőssel is, aki tolmácként elkísérte az orvosi szobához. Bent a felesége toloszékben ült, hátrahajtott fejjel, mint aki nincs magánál. Az orvos még egy injekciót kért neki, s jelezte, éppen a betegszállítókat várják, mert az asszonyt vizsgálatokra viszik. Három-négy tagbaszakadt férfi vonult be a szobába, ahonnan együtt indultak a VI. emeletre, a kórház zárt osztályára. Ismerőse itt lemaradt, így szem elől veszítette őket, s két-három órán át kereste barátját, de csak a korábban tolókosziban ülő, "félkómás" feleséget látta távozni: a saját lábán. Az események Steve szerint innentől hihetetlen fordulatot vettek. Beterelték őt egy szobába, ahol három orvos és két ápolónő volt. Már várták.

"Leült velem szemben egy szobában ez a doktor és közölte: itt fogok maradni. Előzetes vizsgálat nem történt, így az orvos alighanem a feleségem bemondására döntötte el, mit fog tenni. Hiába tiltakoztam, ő csak annyit mondott, azt ő dönti el, kinek van igaza. Próbáltam telefonálni, de a barátomnak már csak annyit tudtam mondani: csapdába csaltak, a nyolcadikon vagyok" - emlékszik vissza Steve. A barát hívta a rendőrséget, akik kimentek a kórházba, de a doktor azzal szerelte le őket, hogy a sértettet be kellett utalni, nagyon rosszul volt. Másnap jött a bírói szemle is, ami a zárt osztály indoklását hivatott ellenőrizni, csak hogy olyan orvos adott szakvéleményt, aki - legalábbis Steve elmondása szerint - vele még csak nem is beszélt. Ezek után Steve-et május 13-ig tartották bent az elmeosztályon akarata ellenére. Közben felesége elvitte bankkártyáját, iratait, és kiforgatta mindenéből. Végül az a pszichiáter intézkedett és "szabadította ki" a férfit, akihez feleségével korábban párterápiára járt, és aki szerint már akkor, bent az intézményben is több orvosnak feltűnt, hogy valami nem stimmel. Ő ma is úgy emlékszik az esetre, hogy egy profi tervet eszelt ki a nő és a lánya.

"A férfinek se előtte nem volt, se azóta semmilyen pszichés gondja nincs. A kollégák valószínűleg jóhiszeműen jártak el, csak úgy tűnik, az asszonynak sikerült megvezetnie őket" - mondja a szakember, aki szerint ez az eset iskolapéldája a rendszer hibáinak, hogy a jogi szabályozások ellenére az könnyen kijátszható. Ő egyenesen botrányosnak nevezte, ahogy a kontrollként beépített bírói szemle működik, az ugyanis az esetek túlnyomó többségében helyben hagyja az intézmény döntését. A szakember emlékszik olyan esetre, amikor egy hisztiroham után egy nő napokig nem tudott kijutni a zárt osztályról.

Ugyanezekről az anomáliákról beszél Radó Iván, a Pszichiátriai Érdekvédelmi Fórum elnöke, akitől a férfi segítséget kért. Ő is rendszeresen találkozik hasonló esetekkel, és non-szensznek tartja, ahogy a bírói felülvizsgálat működik, miközben nem különösebben nehéz ma elérni, hogy valaki haragosát,

vagy akár családtagját, legalábbis időlegesen a pszichiátriára juttassa. A bírói szemléhez szakértő kell, a szakértők száma elég csekély, így szinte mindenki mindenkit ismer. A bíróság részéről általában nem bíró, hanem titkár vagy fogalmazó van jelen, aki nem ért a diagnózishoz, de saját belátása szerint nem mer cselekedni, akkor sem, ha napnál világosabb, hogy a beteg nem beteg.

"Ha valakire mentőt hívnak, amelyben a rohamkocsi kivételével többnyire orvos nincsen, többnyire akár erőszakkal is elviszik, az kisebb veszélyt jelent, mintha otthagynák, onnantól pedig az esetek jó része bent is marad a rendszerben, s ha ki is engedik, a stigma már megmarad" - mondja az elnök, aki szerint a mostani rendszer egyszerűen alkalmatlan arra, hogy kizárólag szakszerű intézkedések és döntések születhessenek. "A konkrét ügyben az a véleményem, hogy nem tévedés történt, hanem valami nagyon másra utalnak a körülmények. Ha tévedés történt, akkor viszont az eljáró orvos alkalmatlan hivatására" - mondja a PÉF elnöke.

Dr. Lehóczky Pál, a Magyar Pszichiátriai Társaság elnöke szerint kizárólag köz és/vagy önvészélyes betegeket lehet akaratukon kívül bevinni, zárt osztályon tartani. A vezető szerint történhetnek hibák, de azért csakis abból szabad kiindulni, hogy mind a kezelő, mind a felülvizsgálatot végző szemlélők, a bíró, illetve a pszichiáter szakmájukhoz értő emberek. De még ha hibáznak is, Lehóczky doktor szerint azt biztosan nem rosszhiszeműségből teszik, legfeljebb rosszul felfogott szakmai lojalitásból.

Steve, akinek ügye már diplomáciai bonyodalmat is okozott, egyelőre tanácstalanul figyel a rendőrség, ügyészség ténykedését, ahonnan rendre pattannak vissza feljelentései. Értetlenül szemléli, hogyan úszhatja meg bárki is például azt, hogy szívbetegsége ellenére beadjanak neki egy veszélyes kombinációjú nyugtató antipszichotikumot, amitől aztán egy napig alszik, aztán pedig órákig csak kóvályog. (A törvény szerint egyébként a bírói szemléig csak a minimálisan szükséges gyógyszeres kezelés volna adható.) Vagy hogy hogyan lehet odaadni válófélben lévő feleségnek mindent, amit nála találtak: telefonokat, pénzt, bankkártyát - leltár nélkül -, s leginkább azt, hogy egy hétre veszélyes emberek közé zárták makkegészségesen. Steve ma már a saját lakásába sem tud bejutni.